

засіб керування навчальним процесом, який може бути використаний на будь-якому етапі уроку. Але вчителям дуже важливо не тільки знати сутність медіатехнологій, а й вміти ними користуватися під час уроку літературного читання. Загалом урок літературного читання з використанням медіатехнологій, за умови правильної підготовки, стає насиченим та цікавим.

Список використаних джерел:

1. Андрієвська В.М. Проектування дидактичних ситуацій у навчанні молодших школярів з використанням комп'ютера : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук. : 13.00.09 «Теорія навчання» / В.М. Андрієвська. – Харків, 2009. – 20 с.
2. Артющенко А.В. Впровадження сучасних медіа-технологій при викладанні математики [Електронний ресурс] / А.В. Артющенко. – Режим доступу: <http://klasnaocinka.com.ua/uk/article/vprovadzhennya-suchasnikh-media-tehnologii-pri-vi.html>
3. Казаков Ю.М. Педагогічні умови застосування медіаосвіти в процесі професійної підготовки майбутніх учителів : автореф. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук. : 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Ю.М. Казаков. – Луганськ, 2007.
4. Найдьонова Л.А. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навч.-метод. посібник / за ред. Л.А. Найдьонової, О.Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2010. – 440 с.
5. Мультимедіа : [Електронний ресурс] // Вікіпедія – вільна енциклопедія. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Мультимедіа>
6. Суховірський О.В. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до використання інформаційних технологій: дис. ... к.п.н. : 13.00.04. / Суховірський О.В. – К., 2005. – 220 с.
7. Шакотько В.В. Методика використання ІКТ у початковій школі / В.В. Шакотько. – К. : Комп'ютер, 2008. – 128 с.

Овчаренко В.Ю.

асистент,

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

РОБОЧИЙ ЗОШИТ ЯК ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПРИ ВИВЧЕННІ МЕДИЧНОЇ ХІМІЇ

На сьогодні робочий зошит для практичних занять є одним із основних компонентів навчально-методичного комплексу з природничих дисциплін, що обумовлює необхідність дослідження особливостей використання навчальних посібників даного формату. Одне з перспективних завдань сучасної педагогіки полягає у визначенні алгоритмів конструювання робочих зошитів та їх впливу на вирішення проблеми диференціації і індивідуалізації процесу навчання, спрямованості на підвищення ефективності засвоєння матеріалу, формування практичних вмінь та навичок, удосконалення самостійної діяльності. Технологія конструювання робочих зошитів передбачає з'ясування місця і ролі посібника у навчальному процесі, із врахуванням характеру пошукової діяльності студентів, що дозволяє визначити доцільні напрями розробки методичного апарату.

На кафедрі медичної та загальної хімії НМУ імені О.О. Богомольця були розроблені робочі зошити для самостійної роботи студентів з медичної хімії, які за спрямованістю своїх дидактичних функцій відповідають зошитах контролюючого [1–4] та змішаного [5, 6] типів. Курс цієї фундаментальної навчальної дисципліни є обов'язковою складовою загального плану професійної підготовки всіх студентів медичних, стоматологічного та медико-психологічного факультетів. Особливу увагу автор приділив конструкції методичних матеріалів для іноземних студентів, проблеми адаптації яких створюють першочергову необхідність впровадження у навчальний процес зручних ефективних засобів навчання.

Спроектвані робочі зошити змішаного типу відповідають сучасним вимогам до дидактичних засобів та забезпечують належний рівень якості самостійної підготовки [7]. У робочому зошиті подано: принципи системи контролю та оцінювання студентів; опорний конспект; алгоритми вирішення типових задач, розміщені в контексті теоретичних даних; систему розроблених завдань для самостійної роботи, приклади завдань для контролю практичних навичок та білетів для складання підсумкового контролю; протоколи проведення лабораторних робіт; перелік посилань на основну літературу; довідниковий матеріал. Кожен тематичний блок містить завдання, диференційовані відповідно рівням самостійної роботи: відтворюючи, що актуалізують отриманні знання та виконуються за зразком з детальною інструкцією; реконструктивно-варіативні, які потребують інтелектуальної та практичної дії, спрямованої на переосмислення, аналіз та узагальнення вивченого тексту і досвіду відтворення; евристичні, практично корисні алгоритми яких не мають строгого обґрунтування, але надають основи навичок застосування нових підходів до вирішення наукових питань та вмінь використовувати засвоєнні методи у широкому колі споріднених дисциплін. Запропонована система завдань сприяє опануванню принципово нових знань, необхідних для виконання творчих робіт – найвищого рівня пізнавальної діяльності та самостійності студентів. Завдання відрізняються за характером навчальної діяльності (теоретичні та практичні) і способом виконання (тестові, текстові, розрахункові, графічні), передбачають ведення записів в середині зошита та є актуальними як для аудиторної, так і позааудиторної самостійної роботи. Для зручного користування матеріалом, посібник розділено на дві частини. Розроблені робочі зошити розміщено на офіційному сайті університету <http://nmu.edu.ua/> у вільному доступі.

Практика використання робочих зошитів дозволяє збільшити інтерес студентів до вивчення дисципліни, стимулює активність під час занять, полегшує та прискорює засвоєння нового матеріалу, надає стійкіші навички пошуку відповідей на отримані завдання, що підтверджено зростанням рівня успішності складання підсумкового модульного контролю. Застосування робочих зошитів покращує якість освіти, підвищує ефективність та індивідуалізує процес навчання, надає можливість реалізації перспективних методів навчання.

Список використаних джерел:

1. В.О. Калібабчук, Г.М. Зайцева, Т.Д. Рева, В.Б. Ємельянов, В.І. Галінська, В.Ю. Овчаренко, О.О. Костирко, В.А. Самарський, В.Л. Сліпчук, Л.В. Філіппова, Т.О. Овсяннікова, Т.А. Лисенко, В.Ж. Ратушна. Робочий зошит для самостійної роботи студентів медичних факультетів з навчальної дисципліни «Медична хімія». – К.: НМУ, 2015. – 84 с.
2. В.О. Калібабчук та ін. Робочий зошит для самостійної роботи студентів стоматологічного факультету з навчальної дисципліни «Медична хімія». – К.: НМУ, 2015. – 76 с.
3. В.О. Калібабчук та ін. Робочий зошит для самостійної роботи студентів медико-психологічного факультету з навчальної дисципліни «Медична хімія». – К.: НМУ, 2015. – 72 с.
4. В.О. Калібабчук та ін. Робочий зошит для самостійної роботи студентів факультету підготовки лікарів для ЗСУ з навчальної дисципліни «Медична хімія». – К.: НМУ, 2017. – 76 с.
5. В.Ю. Овчаренко, Г.Н. Зайцева, В.А. Калибабчук. Медицинская химия. В 2-х ч. Ч.1. Кислотно-основное равновесие и комплексообразование в биологических жидкостях: Учебно-методическое пособие к практическим занятиям для студентов медицинских факультетов. – К.: НМУ, 2015. – 80 с.
6. В.Ю. Овчаренко, Г.Н. Зайцева, В.А. Калибабчук. Медицинская химия. В 2-х ч. Ч.2. Равновесие в биологических системах на границе раздела фаз: Учебно-методическое пособие к практическим занятиям для студентов медицинских факультетов. – К.: НМУ, 2015. – 76 с.
7. Овчаренко В. Ю. Робочий зошит як компонент навчально-методичного комплексу вивчення хімічних дисциплін / В. Ю. Овчаренко // Молодий вчений. – 2016. – № 11 (38). [470–475].

Пікас О.Б.

*доктор медичних наук, професор,
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця*

**ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ
ФТИЗИАТРІЇ В НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ**

В Україні у сучасних умовах розвитку вищої освіти відбувається її модернізація і реформування із врахуванням зарубіжного досвіду, підґрунтям чого є входження нашої держави в європейський освітній і науковий простір. Тому перед викладачами вищих навчальних закладів (в тому числі медичних) виникає проблема модифікації процесу навчання, що обумовлено зростанням нової інформації, наукових нововведень та новітніх технологій [1; 2].

У теперішній час забезпечення повноцінної вищої освіти при підготовці кваліфікованих лікарів (в тому числі іноземних) є актуальним завданням вищих медичних навчальних закладів. У системі вищої медичної освіти однією з базових дисциплін є «фтизіатрія», яка забезпечує теоретичну та практичну підготовку майбутнього лікаря-фтизіатра, формує його науковий світогляд та погляд на таку небезпечну хворобу як туберкульоз. При вивченні дисципліни «фтизіатрія» студенти опановують знання про причини виникнення, механізми розвитку та наслідки лікування туберкульозу, що дає можливість застосувати ці знання в подальшій лікарській практиці.